

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 422

van **LORIN PARYS**

datum: 15 april 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Opvang minderjarige slachtoffers van mensenhandelaars - Maatregelen

"Acht kinderen werden gered van mensenhandelaars, dag later is België hen alweer kwijt." Met die kop pakte De Standaard op 12 maart 2020 uit. In Gentbrugge waren 8 Vietnamese minderjarigen, samen met nog 2 volwassenen, uit de laadruimte van een vrachtwagen gehaald. De jongste van de groep was 15 jaar.

De jongeren werden naar 2 open observatiecentra van Fedasil overgebracht, waar ze een dag later allemaal vertrokken. Ze zijn naar alle waarschijnlijkheid in de auto gestapt van de mensenhandelaars, die beloofden om hen naar Groot-Brittannië te brengen. Uit cijfers van Child Focus blijkt dat er een grote groep minderjarige Vietnamese slachtoffers door België gesmokkeld werd.

Het is verbazend dat deze jongeren in een open observatiecentrum terechtkwamen in plaats van een gespecialiseerde instelling voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel. In Wallonië hebben ze bijvoorbeeld Esperanto, dat de minderjarige slachtoffers op een geheime locatie opvangt.

In Vlaanderen zijn er Payoke, en PAG-ASA in Brussel, die zich over de slachtoffers van menshandel ontfemen. Maar zij hebben geen specifieke focus voor niet-begeleide minderjarigen die in de handen van mensenhandelaars terechtkomen.

In het parlement heb ik al meermaals gepleit voor een Vlaams centrum dat zich specifiek bezighoudt met het opvangen van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen die het slachtoffer worden van mensensmokkelaars, gelijkaardig aan Esperanto. In maart 2018 stelde ik hierrond al mijn eerste vraag aan toenmalig bevoegd minister Vandeurzen, tijdens de plenaire vergadering.

1. Minister Vandeurzen was het plan om een Vlaams centrum op te richten zeer genegen. Hij ging een overleg opstarten met mogelijke initiatiefnemers en binnen zijn administratie bekijken wat de budgettaire en juridische randvoorwaarden zouden zijn.

Welke acties zijn hieruit voortgekomen? Zal de minister dezelfde oefening maken met zijn administratie en stakeholders om een Vlaams centrum op te richten voor niet-begeleide minderjarigen die het slachtoffer worden van mensenhandelaars?

2. Heeft de minister al overleg gehad met zijn federale collega's om te bespreken wat er fout ging in de case die ik besprak en waarom er geen gespecialiseerd centrum

gecontacteerd werd? Zal de minister ook werkafspraken maken met zijn federale collega's om te voorkomen dat dit voorval zich herhaalt in de toekomst?

3. Welke stappen zal de minister nemen, al dan niet met zijn federale collega's, de Vlaamse minister van Justitie en het openbaar ministerie, om een ketenaanpak op te zetten om niet-begeleide minderjarigen die het slachtoffer worden van mensenhandel te helpen of om de bestaande ketenaanpak te optimaliseren?
4. De minister vermeldde in de commissie van 10 december 2019 dat er binnen jeugdhulp projecten lopen om na te gaan hoe ze minderjarige slachtoffers van mensenhandel uit die circuits kunnen halen.

Kan de minister meer concrete uitleg geven over deze projecten? Wat is de stand van zaken van deze projecten? Wanneer kunnen we de eerste resultaten en evaluaties verwachten?

ANTWOORD

op vraag nr. 422 van 15 april 2020

van **LORIN PARYS**

1. U verwijst in uw vraag naar de berichtgeving over de concrete en de te betreuren situatie van 8 Vietnamese kinderen en jongeren onderweg naar Groot-Brittannië van een aantal weken geleden. U verwijst ook naar eerdere vragen in dit parlement naar aanleiding van andere situaties. Laat ons toe punctueel wat te antwoorden en de soms zeer specifieke situaties wat te schetsen in perspectief van de zaken die we ondernemen binnen onze bevoegdheden.

Voor wat betreft de verwijzing naar de vorige regeerperiode. Het klopt dat mijn voorganger uren had naar een initiatief dat zich specifiek richtte op de problematiek van niet-begeleide buitenlandse minderjarige die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting. Dit naar aanleiding toen van Nigeriaanse minderjarigen die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting en ingezet worden voor seksuele diensten in het Brusselse. Die bereidheid bleek inderdaad ook tijdens een plenaire zitting van maart 2018 in dit parlement. Een initiatief op een discrete locatie met specifieke expertise voor de doelgroep, behoorde zeker tot de mogelijkheden, dit ook gekoppeld aan de systematische uitbouw van een gedifferentieerde aanpak van slachtoffers van tienerpooiers en seksuele uitbuiting. U zal het met ons eens zijn, dat de doelgroep, specifieke expertise vergt.

Zoals u weet, werd aan die intentie ook daadwerkelijk gevolg gegeven in het kader van de oproep en de besluitvorming van de oproep van 13 mei 2019 inzake de uitbouw van het beveiligend verblijf binnen de jeugdhulp.

De kandidatuur van vzw Minor-Ndako, een centrum met sterk uitgebouwde expertise inzake niet-begeleide buitenlandse minderjarigen, werd einde vorig jaar, geselecteerd voor uitvoering. Die kandidatuur richt zich zowel wat de doelgroep als de invulling van het initiatief betreft tot de geschetste problematiek.

Dit spoor loopt dus zoals gepland en initiatief zal in samenspraak met Opgroeien worden uitgerold.

Daarnaast verwijst u naar het debat hier in deze commissie van 10 december vorig jaar rond de versterkte aanpak en afspraken inzake de Magrebijnse straatkinderen in Brussel. We komen hier verder op terug.

De problematiek die u nu schetst, is opnieuw schrijnend en op zich ook weer wat specifiek, dit kadert zeer sterk in de georganiseerde mensenhandel richting Groot-Brittannië en de problematiek van transmigratie. Zoals u weet, is het de federale overheid die bevoegd is voor de eerste vaststellingen en opvang van personen die illegaal aangetroffen worden op het grondgebied. Het klopt eveneens, dat specifieke kwetsbare groepen van kinderen, jongeren kunnen doorstromen, naar specifieke centra gespecialiseerd in de opvang van minderjarigen. Uit de schets van de concrete situatie en de vraagstelling ook in de commissie justitie in de federale kamer, blijkt dat dit niet is gebeurd. Ook niet naar het initiatief waar U naar verwijst in de Franse gemeenschap, Esperanto.

2. Wat de concrete situatie betreft, moet ik u dus verwijzen naar de vraagstelling en het antwoord hierover van de federale collega van Justitie.

Wat werkafspraken betreft, rond de doorstroom voor kwetsbare jonge niet-begeleide minderjarigen, is er zoals u weet, een overeenkomst met de federale overheid inzake de opvang van jonge niet-begeleide buitenlandse minderjarigen. Dit is een overeenkomst afgesloten met de toenmalige staatssecretaris voor asiel en migratie ten tijde van de asielcrisis. Die overeenkomst loopt verder met de huidige federale

minister van asiel en migratie. Het betreft specifieke opvang voor jonge niet-begeleide minderjarigen en dit in cofinanciering met de federale overheid. Deze opvangplaatsen worden opgenomen door Vlaamse initiatiefnemers in de jeugdhulp en de instroom gebeurt in samenwerking met Fedasil.

Dus er bestaan ook in Vlaanderen opvangplaatsen voor de kwetsbare doelgroep van jonge niet-begeleide buitenlandse minderjarigen. Deze opvangplaatsen, zijn natuurlijk plaatsen met een huiselijk en open karakter.

Als uw vraag is, of deze plaatsen bestand zijn tegen een hardnekkige wil om naar Groot-Brittannië te gaan – al dan niet gefaciliteerd door mensenhandel – zoals we merken in het fenomeen van transmigratie, dan is mijn antwoord natuurlijk neen.

De opvangplaatsen zijn er vooral om aanklampend te werken, kinderen en jongeren een perspectief te geven. Maar het betreft, geen gesloten aanbod. De Vlaamse organisaties die instaan voor deze opvang leveren prima werk in functie van de integratie van deze kinderen, jongeren die de intentie hebben om in Vlaanderen een toekomst uit te bouwen.

Voor een meer sluitend antwoord, komen we inderdaad op uw derde vraag en we herhalen ook deels wat we eerder zeggen: een geïsoleerd antwoord vanuit de jeugdhulp kan pas zinvol zijn in een ketenaanpak met de federale overheden. Ook al kiezen we voor discrete locaties, de aanpak van bepaalde groepen, heeft weinig zin als achterliggende problematieken, m.n. de georganiseerde mensenhandel, transmigratie niet breed worden aangepakt. Voor alle duidelijkheid, ik denk dat niemand hier vragende partij, is om zeer jonge kinderen op te sluiten in gesloten settings, om zo het probleem geïsoleerd aan te pakken.

3. We zijn altijd bereid om de lijnen tussen de bevoegdheden en de actoren van welzijn, justitie, politie, gespecialiseerde centra en in deze ook de federale opvangcentra zo kort mogelijk te houden.

We doen dit al op Vlaams initiatief bijvoorbeeld voor de problematiek van tienerpooiers, waar ook systematisch sprake is van 'mensenhandel' en het betrekken van de gespecialiseerde centra mensenhandel, de referentiemagistraten mensenhandel, politiediensten,...

Voor wat de bredere problematiek van verdwijningen van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen betreft, is er ook zeker de bereidheid om vanuit Vlaanderen mee te werken aan initiatieven hiervan.

4. Het klopt dat in de commissie van 10 december 2019, naar aanleiding van de vaak jonge kinderen van Maghrebinse origine die aangetroffen worden in het Brusselse er overleg werd opgestart tussen alle actoren op het terrein. In eerste instantie engageerde Minor-Ndako zich voor het organiseren van twee rondetafelbijeenkomsten, waarbij de verschillende Brusselse partners uitgenodigd werden om beter in beeld te krijgen wat de problematiek juist inhoudt, en op welke manier er een gezamenlijke aanpak kan uitgewerkt worden. Verschillende initiatieven werden, zoals het uitwerken van laagdrempelige inloophuizen, tijdens deze vergaderingen naar voor geschoven.

Gezien de ernst en de complexiteit van deze problematiek, werd aan zowel de Vlaamse als de Franstalige kinderrechtencommissaris gevraagd om hierover aanbevelingen te formuleren. Om deze aanbevelingen uit te werken vond op 17 januari een eerst overleg plaats met betrokken actoren uit hulpverlening, administratie, politie en justitie, voorgezeten door beide kinderrechtencommissarissen.

Het tweede, afsluitende overleg, waarop deze aanbevelingen concreet geformuleerd zouden worden, moest normaal gezien plaatsgevonden hebben eind maart, maar werd gezien de maatregelen in functie van de coronacrisis uitgesteld.

Uit de laatste vaststellingen blijkt dat de doelgroep waarover sprake op dit moment minder zichtbaar is in het straatbeeld. Er zal vanuit het kinderrechtencommissariaat actie ondernomen worden om, aan de hand van telefonische bevestigingen van de verschillende partners, beter in beeld te krijgen waar deze minderjarigen zich op dit moment mogelijk bevinden.